Μονόδρομος η μετάβαση σε ένα βιώσιμο και αποτελεσματικό σύστημα υγείας

ΟΛΥΜΠΙΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Πρόεδρος του Συνδέσμου Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος (ΣΦΕΕ)

Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΤΗΣ covid-19 αποτελεί τη μεγαλύτερη παγκόσμια υγειονομική κρίση από το 1918. Έως τα μέσα του Οκτωβρίου 2021 περίπου 4,9 εκατ. άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους από τον κορωνοϊό. Η κρίση της covid-19 κατέδειξε και συνεχίζει να καταδεικνύει με τον πιο άμεσο τρόπο ότι τα συστήματα υγείας με χαμηλή αποτελεσματικότητα και παθογένειες απειλούν τη δημόσια υγεία, την οικονομική πρόοδο, την εμπιστοσύνη στις κυβερνήσεις αλλά και την κοινωνική συνοχή. Η υγειονομική κρίση ανέδειξε αδυναμίες ακόμη και σε συστήματα υγείας που σε προηγούμενη φάση είχαν χαρακτηριστεί και ταξινομηθεί ως υψηλής απόδοσης και ανθεκτικότητας. Παράλληλα, κατέστησε σαφές ότι η Ευρώπη πρέπει να κατοχυρώσει και να ενισχύσει τη θέση της ως παγκόσμιος ηγέτης στην υγεία προς όφελος των πασχόντων, είτε ζουν εντός είτε και εκτός αυτής. Για να οδηγηθεί προς την κατεύθυνση αυτήν, η Ευρώπη θα πρέπει να ακολουθήσει μια σταθερή, βαθμιαία αναπτυξιακή πορεία, μια φιλόδοξη βιομηχανική πολιτική και ένα μακροπρόθεσμο όραμα για μια πιο υγιή, πιο ανθεκτική, πιο ευημερούσα Ευρώπη.

Η φαρμακοβιομηχανία είναι αυτή που οδήγησε τις εξελίξεις για τη διαχείριση της πανδημίας, όπως έχει κάνει και στο παρελθόν σε ασθένειες που μέχρι πρότινος ήταν θανατηφόρες και πλέον είτε έχουν εξαλειφθεί είτε αντιμετωπίζονται ως χρόνια νοσήματα. Από το 2000, περισσότερα από 450 νέα φάρμακα έχουν διατεθεί σε ασθενείς που αντιμετωπίζουν σοβαρές ασθένειες σώζοντας τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων. Παράλληλα, περισσότερα από 8.000 φάρμακα βρίσκονται υπό ανάπτυξη παγκοσμίως, ενώ την ίδια στιγμή συνεχίζεται η προσπάθεια της φαρμακοβιομηχανίας για θεραπεία κατά της covid-19 και, όπως φαίνεται, σύντομα θα είναι διαθέσιμες αρκετές επιλογές. Την ίδια περίοδο, στο ελληνικό περιβάλλον, η τοπική βιομηχανία κατάφερε να μην υπάρξουν ελλείψεις σε φτηνά και αποτελεσματικά εκτός προστασίας φάρμακα –που και αυτά είναι απαραίτητα–, ενώ η διεθνής βιομηχανία διασφάλισε επάρκεια σε όλο το φάσμα των καινοτόμων, πρωτότυπων φαρμακευτικών προϊόντων που καλύπτουν πληθώρα χρονίων και μη νοσημάτων, παρά τη διαχρονική φοροεισπρακτική πολιτική που υφίσταται εδώ και μια δεκαετία.

Η πανδημία μάς έδειξε ότι η ενίσχυση και θωράκιση του συστημάτων υγείας αποτελεί μια κοινωνική, οικονομική και πολιτική επιταγή. Η δημόσια υγεία δεν μπορεί να έπεται της κοινωνικής πρόνοιας ή της άμυνας τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ένα ακόμη δίδαγμα από την πανδημία είναι ότι οι αποτελεσματικές δαπάνες για την υγεία αποτελούν επένδυση και όχι ένα κέντρο κόστους που πρέπει απλά να περιορίσουμε: τα ισχυρότερα και πιο ανθεκτικά συστήματα υγείας προστατεύουν τόσο τους πολίτες όσο και τις οικονομίες. Έτσι, οι δαπάνες για την υγεία θα πρέπει να αναθεωρηθούν, πολλώ δε μάλλον σε μια χώρα όπως η δική μας, όπου η δημόσια χρηματοδότηση για την υγεία βρίσκεται πολύ χαμηλά, κατατάσσοντάς τη στις χαμηλότερες θέσεις στην Ευρώπη.

Τα ισχυρότερα συστήματα υγείας προστατεύουν τόσο τους πολίτες όσο και τις οικονομίες

Η κρίση της covid-19 ανέδειξε στη χώρα μας το χρόνιο πρόβλημα της υποχρηματοδότησης του συστήματος υγείας, μετά από μια δεκαετία συνεχών περικοπών των δημοσίων δαπανών υγείας. Το δημόσιο σύστημα υγείας στηρίζεται –τουλάχιστον στον τομέα του φαρμάκου– στη συνεισφορά των φαρμακευτικών εταιρειών, αφού πλέον οι υποχρεωτικές επιστροφές των εταιρειών πλησιάζουν πλέον τη δημόσια χρηματοδότηση για το φάρμακο (2 δις ευρώ έναντι δημόσιας χρηματοδότησης 2,5 δις ευρώ), επιτυγχάνοντας ένα αρνητικό ευρωπαϊκό ρεκόρ. Παράλληλα, έγινε κατανοητό πως η έλλειψη οργανωμένης πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και επαρκούς υγειονομικού προσωπικού αποτελεί τροχοπέδη στην παροχή έγκαιρων και αποτελεσματικών υπηρεσιών, ενώ σημαντικά βήματα πρέπει να γίνουν ώστε να αυξηθεί και η αποδοτικότητά τους.

Η μετάβαση σε ένα βιώσιμο και αποτελεσματικό σύστημα υγείας με επίκεντρο τον ασθενή είναι μονόδρομος. Απαιτείται αναδιαμόρφωση της φαρμακευτικής πολιτικής με τρόπο που θα απελευθερώνει τις μεγάλες αναπτυξιακές δυνατότητες του φαρμακευτικού κλάδου και θα του επιτρέπει να αποδώσει στη δημόσια υγεία, την κοινωνία και την εθνική οικονομία τη μέγιστη προστιθέμενη αξία με ταυτόχρονη αύξηση της απασχόλησης.

Η λήξη της πανδημίας σε συνδυασμό με το πρόγραμμα ανασυγκρότησης (RRF) που καλείται να υλοποιήσει η χώρα αποτελούν μοναδική ευκαιρία για επανεκκίνηση στον τομέα της υγείας. Η εποχή απαιτεί ειλικρίνεια και αποφασιστικότητα για ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις μέσα από τον επαναπροσδιορισμό της δημόσιας φαρμακευτικής δαπάνης και ιδιαίτερα της νοσοκομειακής, αύξηση της αποτελεσματικότητας των πόρων του συστήματος υγείας, αναθεώρηση του μηχανισμού επιστροφών (clawback & rebate), ενίσχυση της πρόσβασης των ασθενών σε καινοτόμους θεραπείες, προώθηση των επενδύσεων, ενίσχυση της εποπτείας συστήματος και αξιοποίηση ψηφιακών δυνατοτήτων και προώθηση κοινωνικής και ηθικής ευθύνης.